

PRÁCE S ŽÁKY SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ

Pro zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Žákům neposkytujeme úlevu, ale podmínky pro jejich práci modifikujeme. Snažíme se vyhnout nadměrné toleranci, která brání v začlenění do profesního života.

Specifika péče o děti s vývojovými poruchami učení:

- U žáků se SPU se často setkáváme s neefektivností pracovní paměti (hodně úsilí musí věnovat zapamatování). Proto se jim snažíme několikrát instrukce opakovat.
- Problémy mají i ve vnímání času, v organizaci (navenek se jeví jako lajdáctví, lenost).
- Potíže se objevují i při formulaci smysluplné okamžité odpovědi.
- Na vypracování písemné práce, testu můžeme dát více času (je možné ji zadat dříve než ostatním a práci dokončí v časovém limitu s ostatními).
- Je vhodné i ústně dovysvětlit zadání písemného testu.
- V zadání testu můžeme formálně text upravit (klíčová slova zvýraznit, zvolit širší řádkování, písmo zvětšit). Text se lépe čte v kratších sloupcích než v klasickém formátování.
- Pokud z písemky dostane horší známku, dáme mu možnost si ji opravit při ústním zkoušení (zadat stejné otázky).
- Při ústním zkoušení je vhodné si otázku zapsat.

Dyslexie, dysgrafie, dysortografie:

Tyto informace se týkají výuky českého jazyka, cizích jazyků, ale i ostatních vyučovacích předmětů (dějepis, občanská nauka, ekonomika,...).

- Pokud je to možné, nebude dítě s dyslexií vystavováno úkolům jako např. hlasité čtení před celou třídou (zejména neznámého textu). Dítě netrestáme, jestliže neví, kde ostatní čtou. Při práci doma i ve škole posílíme výuku na základě sluchového vnímání (čtení nahlas, nahrání si textu na magnetofon).
- Dyslektici špatně čtou z bílého papíru. Lépe použít pastelové barvy. Barevné lístečky mohou využít i na psaní poznámek
- Přiměřeně snížíme množství psaného textu. Umožníme kopírování textů.
- Kontrolní práce a diktáty píše žáci s dysgrafií (dysortografií) po předchozí přípravě. V českém jazyce lze místo diktátu použít doplňovací cvičení.
- Časově limitované úkoly (pětiminutovky) by neměly být podkladem pro klasifikaci. Je vhodnější ponechat dítěti neomezený časový limit nebo snížit počet zodpovídajících otázek. Případně můžeme posuzovat výkon, který dítě podalo v daném časovém limitu, a to, co nestěčilo, nehodnotíme.

- Pro dysgrafika (dysortografika) nedoporučujeme přemíru psaní, přepisování (okopírovat texty, používat učebnice, laptop).
- Důraz klademe na ten druh projevu (písemný nebo ústní), ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkon.
- V cizím jazyce se můžeme zaměřit na ústní zvládnání slovní zásoby a základních frází.
- Tolerantně hodnotíme grafickou úpravu sešitů.

Dyskalkulie

- V matematice v těžkých případech dyskalkulie povolujeme používání kapesního kalkulátoru, v lehčích případech např. tabulku násobků.
- Preferovat ústní zkoušení (učitel může lépe kontrolovat případný chybný postup a pomoci napravit ho tak, aby žák příklad dopočítal správně).
- Nezkoušet žáka před celou třídou, volit s taktem jiné možnosti spolupráce.
- Zadávat méně příkladů.
- Zadávat příklady s obměnami (vzor má žák k dispozici).
- Zadávat příklady předem připravené (i jako domácí úkol).
- Časově úkoly zvyhodňovat.
- Ponechat na osvojení nového učiva vždy dostatek času.
- Nestresovat „desetiminutovkami“.
- Pracovat s vizuální oporou (žák vidí příklady před sebou, nepracuje pouze auditivně).
- Utvořit si vlastní soubor vzorců a vzorových pomocných příkladů a umožnit využívat ho ve výuce.
- Povolit „opravy oprav“ (žák je nenásilnou metodou nucen věnovat se danému problému několikrát).
- Pokud je žák i dysgrafik, tolerantně hodnotit nebo nehodnotit grafickou úpravu (geometrie, zápis).
- Tolerovat chybné verbální a lexikální vyjadřování v matematice (záměny čísel, záměny pojmů...)
- Pokud je žák i dyslektik, uvědomit si, že je velká pravděpodobnost, že bude mít obtíže zvládat slovní úkoly (volit slovní úlohy v jednoduché formě).
- Hodnotit to, co se povede.
- Při hodnocení vycházet z toho, co zvládl vypracovat, postupovat po částech, hodnotit i jednotlivé kroky (nejen výsledek).
- Uvědomit si, že obtíže dyskalkulické se promítají i do fyziky a chemie.

Hodnocení a klasifikace žáků se spec. poruchami učení

Při jejich hodnocení a klasifikaci je nutné přihlídnout k charakteru postižení. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení. Studentům, u nichž je diagnostikováno SVPU, se po celou dobu docházky do školy věnuje speciální pozornost a péče. Podmínky jejich vzdělávání se učitel snaží spíše modifikovat, není nutné těmto žákům za každou cenu poskytovat úlevu. Kontrolní práce a

diktáty píší tito žáci po předchozí přípravě. Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí pedagog takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem studenta a na něž nemá porucha tak negativní vliv.

Pokud je to nutné, není dítě s VP vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony.

Klasifikace je provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat, jak dále prohlubovat úspěšnost apod. Vyučující postupují v jednotlivých předmětech velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací o žákovi, zejména informací z odborných vyšetření PPP.